

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 grudnia 2014 w sprawie z powództwa D. P. i W. P. przeciwko I. F. i E. F. o ochronę naruszonego posiadania, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi nakazał I. F.

i E. F. zaniechanie naruszenia posiadania samochodu marki M. (...) nr rej. (...) poprzez zaprzestanie korzystania z tego pojazdu i jego wydanie D. P. i W. P. wraz z kompletem kluczy, dowodem rejestracyjnym tego pojazdu, kartą pojazdu oraz potwierdzeniem zawarcia umowy ubezpieczenia tego pojazdu oraz zasądził solidarnie od I. F. i E. F. na rzecz D. P. i W. P. solidarnie kwotę 200 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucili:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niezasadne przyjęcie, iż Z. P. swobodnie władał i samodzielnie podejmował decyzje, co będzie działo się z samochodem osobowym marki M. (...) nr rej. (...) oraz że w dniu 20 grudnia 2011 roku doszło do naruszenia tego posiadania przez pozwanych w oparciu o zeznania powodów D. P. i W. P. pomimo, iż z treści tych zeznań nie wynikają żadne okoliczności, które zgodnie z zasadami logicznego rozumowania pozwalałyby na wyprowadzenie takiego wniosku, a nadto pomimo sprzeczności takiego wniosku z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, w szczególności z zeznaniami pozwanych I. F. i E. F., świadków N. F., T. K.;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c., art. 231 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez całkowicie dowolne ustalenie, że powodowie D. P. i W. P. są spadkobiercami Z. P., pomimo, że powodowie nie wskazali żadnego dowodu dla stwierdzenia tej - mającej dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie – okoliczności i wyprowadzenie takiego wniosku jedynie z faktu, iż D. P. była żoną, a W. P. synem Z. P.;

3. naruszenie prawa materialnego, to jest art. 344 § 1 k.c. poprzez jego zastosowanie pomimo braku – w ustalonym stanie faktycznym sprawy przesłanki w postaci samowolnego naruszenia posiadania przedmiotowego pojazdu przez pozwanych.

W oparciu o wskazane zarzuty pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanej I. F. kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest zasadna.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny.

Spośród wywiedzionych w treści apelacji zarzutów zasadny okazał się zarzut braku legitymacji procesowej czynnej. Z tych też względów zaskarżony wyrok podlegać musiał zmianie.

Wskazać należy, że legitymacja procesowa stanowi merytoryczną przesłankę rozstrzygnięcia, powodującą w razie braku czynnej lub biernej legitymacji procesowej oddaleniem powództwa. Legitymacja czynna do wytoczenia powództwa posesoryjnego przysługuje tylko posiadaczowi rzeczy, zarówno samoistnemu, jak i zależnemu. Jeżeli po zaistniałym naruszeniu posiadania nastąpiło jego zbycie przez inną osobę, roszczenie posesoryjne przysługuje nabywcy jako aktualnemu posiadaczowi, przy zachowaniu rocznego terminu zawitego, licząc od momentu naruszenia

posiadania. Posiadanie jest zatem stanem faktycznym (Komentarz do art. 344 k.c. Teresa A. Filipiak, 2012.09.01). Legitymacja czynna do wytoczenia powództwa posesoryjnego przysługuje również spadkobiercom posiadacza rzeczy (art. 922 § 1 k.c.). Wskazać przy tym należy, że dziedziczenie posiadania rzeczy polega na przejściu na spadkobierców - z mocy prawa, z chwilą otwarcia spadku - wszystkich skutków prawnych, jakie wynikały z jej posiadania przez spadkodawcę, nie zależy natomiast od tego, czy spadkobiercy objęli w faktyczne władztwo rzecz znajdującą się dotychczas w posiadaniu spadkodawcy, a więc, czy kontynuują jego posiadanie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1999 roku, I CKU 105/98, OSNC 1999/11/197, Biul.SN 1999/9/6, M.Prawn. 1999/11/44).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy sam fakt, że powódka D. P. była żoną, zaś W. P. był synem zmarłego Z. P. nie uzasadniał jeszcze ich legitymacji do wytoczenia powództwa posesoryjnego. Niezbędnym było bowiem ustalenie, iż są oni spadkobiercami zmarłego. Fakt, iż pomiędzy stronami istniał określony węzeł pokrewieństwa nie oznacza jednocześnie, że są oni jego spadkobiercami. Jak słusznie wskazują apelujący, spadek po zmarłym Z. P. mógł zostać odrzucony przez spadkobierców, bądź też spadek ten podlegał dziedziczeniu na mocy testamentu z wyłączeniem jego ustawowych spadkobierców. Zatem przyjęcie przez Sąd I instancji a priori, iż osoby te są spadkobiercami zmarłego było niezasadne, jako pozbawione podstaw prawnych. Powodowie w toku postępowania nie wykazali żadnego dowodu stwierdzającego fakt, iż są spadkobiercami zmarłego Z. P.. O ile zatem posiadanie samoistne jest dziedziczne, to Sąd I instancji biorąc pod uwagę stan faktyczny istniejący w chwili zamknięcia rozprawy winien orzec o oddaleniu powództwa z uwagi na brak legitymacji czynnej po stronie powodów.

Odnosząc się do złożonego w toku postępowania odwoławczego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. P. należało, kierując się dyspozycją art. 381 k.p.c. uznać za spóźniony. Wskazać bowiem należy, że wykorzystanie przez sąd apelacyjny uprawnienia przewidzianego w art. 381 k.p.c. może wchodzić w rachubę tylko co do faktów i dowodów, które nie uległy prekluzji w pierwszej instancji. Strona powodowa w żaden sposób nie wykazała, by potrzeba powołania wskazanego dowodu powstała później. Z oczywistych względów fakt zapoznania się z uzasadnieniem niekorzystnego dla strony orzeczenia nie może stanowić usprawiedliwienia dla spóźnionego przedstawienia dowodów. Obowiązkiem bowiem powodów było przedstawienie wszelkich dostępnych im dowodów już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego.

Na marginesie jedynie należy wskazać, iż gdyby rozważać merytorycznie przedmiotową sprawę, to ustalony w niej stan faktyczny nie pozwalał na ustalenie, czy Z. P. był posiadaczem rzeczy czy też współposiadaczem, w tym zakresie tego współposiadania, czy też pomiędzy stronami istniał stosunek użyczenia, lub korzystanie przez powodów z rzeczy miało charakter tymczasowy i grzesnościowy (prekarium), które może prowadzić wprawdzie do faktycznego władania cudzą rzeczą lub tylko korzystania z niej w ograniczonym zakresie, lecz nie prowadzi do posiadania rzeczy i nie korzysta z ochrony posesoryjnej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo.

Zmiana rozstrzygnięcia co do głównego przedmiotu sporu skutkować musiała modyfikacją orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego. Dlatego też Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 k.c. zasądził solidarnie od D. P. i W. P. na rzecz I. F. i E. F. kwotę 173 złote tytułem zastępstwa procesowego zgodnie z § 8 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) w tym kwotę 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądził solidarnie od powodów na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 278 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego obejmującej kwotę 78 złotych tytułem zastępstwa procesowego - § 8 pkt 4 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) oraz kwotę 200 złotych tytułem opłaty od apelacji.